

LIETUVOS RESPUBLIKOS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS DĖL LIETUVOS EDUKOLOGIJOS UNIVERSITETO SENATO PAŽEIDIMO

2017 m. birželio 13 d. Nr. SP-16
Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13 punkto 1 papunkčiu ir išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2017 m. balandžio 18 d. gautą pareiškėjo T. G. (toliau – pareiškėjas)¹ skundą (toliau – skundas) dėl galimų Lietuvos edukologijos universiteto (toliau – LEU) Etikos ir ginčų komisijos (toliau – Komisija) akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų ir pateiktą medžiagą,

n u s t a t ė:

Pareiškėjas skundžia LEU darbuotojus: prof. dr. Saulių Stanaitį, dr. Vidą Navickienę, Astą Meškauskienę ir doc. dr. Deimantą Karvelį, ir Komisiją, kurie „<...> galimai pažeidė akademinę etiką ir procedūras ir Lietuvos civilinį kodeksą.“²

Pareiškėjas nurodė, kad „2016 m. lapkričio 22 d., [LEU Komisijos posėdžio]³ metu, minėti asmenys neužtikrino teisės dalyvauti posėdyje mano žmonai <...> viešai pažemino sutuoktinio vardą, silpnino sutuoktinio vardo ir jo reikšmės visuomenėje pagrindą, neužtikrino galimybės sutuoktiniui tinkamai įgyvendinti savo teises ir stiprinti šeimos vardo ir jo reikšmės visuomenėje pagrindą.“

Pareiškėjas taip pat nurodė, kad „Buvo pažeistas LEU etikos kodekso I skyriaus 3, II skyriaus 6.1, 6.2, 6.3, 7.2, 7.3, 7.8 (neteisėtas poveikis universiteto nariui) 9.1, II skyriaus 14 (nes prieštarauja MSĮ <...>. Į ginčų nagrinėjimo komisiją aukštosios mokyklos administracija ir studentų atstovybė <...> skiria po vienodą skaičių įgaliotų asmenų <...>.“) ir 27 punktą.“

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pareiškėjas skunde nenurodė konkrečių LEU darbuotojų ir jų veiksmų, kuriais galimai buvo pažeistos pareiškėjo nurodytos LEU Akademinės etikos kodekso nuostatos.

Pažymėtina, kad Kontrolierius skundo aplinkybes vertina ir sprendimą priima pagal kompetenciją, todėl LEU Komisijos narių veiksmų pareiškėjo sutuoktinio atžvilgiu Lietuvos Respublikos civilinio kodekso kontekste nevertino.

Pareiškėjas Kontrolieriaus prašo „<...> informuoti mokslo ir studijų institucijas ir Švietimo ir mokslo ministeriją apie asmenis, padariusius akademinės etikos ir procedūrų pažeidimus.“

¹Kontrolieriaus sprendimo tekste „pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su pareiškėjo lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu.

² Čia ir toliau sprendime cituojama pareiškėjo kalba netaisyta.

³ Čia ir toliau laužtiniuose skliaustuose – Tarnybos pastabos.

Pareiškėjas 2017 m. balandžio 18 d. kartu su skundu pateikė:

1) pareiškėjo 2017 m. balandžio 17 d. pareiškimą LEU Komisijos pirmininkui prof. dr. Sauliui Stanaičiui;

2) LEU Komisijos 2016 m. lapkričio 22 d. posėdžio garso įrašą;

3) neįvardinto garso įrašo stenogramą.

Kontrolierius 2017 m. balandžio 21 d. raštu Nr. S-184 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į LEU prašydamas:

„1) pateikti teisės aktus, reglamentuojančius LEU Komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarką, aktualius iki 2016 m. lapkričio 22 d.;

2) nurodyti LEU Komisijos sudėtį 2016 m. lapkričio 22 d. posėdžio metu ir pateikti tai patvirtinančius dokumentus;

3) pateikti 2016 m. lapkričio 22 d. LEU Komisijos posėdyje visų dalyvavusių asmenų sąrašą ir nurodyti kviestuosius ir nekviestuosius asmenis.“

LEU 2017 m. gegužės 12 d. raštu Nr. 24-R4-445 „Dėl informacijos pateikimo“ informavo Kontrolierių, kad „<...> [LEU Akademinės etikos kodekso] 3 skyriuje nurodyta LEU komisijos ir jos darbo reglamentavimo tvarka <...>.“ ir pateikė prašomą informaciją:

1) LEU Akademinės etikos kodeksą, patvirtintą LEU Senato 2012 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. 96 (toliau – LEU Akademinės etikos kodeksas);

2) LEU rektoriaus 2015 m. kovo 19 d. įsakymą Nr. 1-170 „Dėl Lietuvos edukologijos universiteto Etikos ir ginčų komisijos tvirtinimo“, kuriame įvardinti ir patvirtinti devyni LEU Etikos ir ginčų komisijos nariai [toliau – LEU rektoriaus įsakymas];

3) LEU Komisijos 2016 m. lapkričio 22 d. posėdyje dalyvavusių asmenų sąrašą;

4) LEU Komisijos 2016 m. lapkričio 22 d. posėdžio protokolo išrašą, nepatvirtintą atsakingų asmenų parašais.

LEU Akademinės etikos kodekso III skyriaus „Etikos ir ginčų sprendimo komisijos sudarymas, funkcijos ir darbo organizavimas“ 10 punkte nustatyta, kad „Etikos ir ginčų komisijos <...> tikslas – analizuoti ir vertinti Akademinės etikos kodekso principų pažeidimus.“

LEU interneto svetainėje skelbiamas 2015 m. kovo 18 d. LEU Senato nutarimas Nr. 377 „Dėl Lietuvos edukologijos universiteto Etikos ir ginčų komisijos tvirtinimo“, patvirtintas LEU Senato pirmininko Audroniaus Vilko parašu (toliau – Nutarimas). Dokumente nurodyta, kad „Lietuvos edukologijos universiteto rektoriaus Algirdo Gaižučio teikimu Senatas nutaria: Patvirtinti Lietuvos edukologijos universiteto Etikos ir ginčų komisiją <...>.“ Nutarimu Senatas patvirtino devynių narių LEU Komisiją, iš kurių septyni nariai yra LEU administracijos darbuotojai, vienas narys – deleguotas studentų atstovybės.

Kontrolierius 2017 m. gegužės 16 d. raštu Nr. S-240 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į LEU, prašydamas nurodyti:

„1) LEU Etikos ir ginčų komisijos sudarymo iš devynių narių teisinį pagrindą;

2) ar LEU veikia Mokslo ir studijų įstatyme nustatyta ginčų nagrinėjimo komisija. Pateikti teisės aktus, reglamentuojančius jos (komisijos) veiklą.“

LEU 2017 m. gegužės 29 d. raštu Nr. 24-R4-501 „Dėl informacijos pateikimo“ nurodė, kad „Šiuo metu LEU veikia Etikos ir ginčų komisija (LEU rektoriaus 2015 m. kovo 19 d. įsakymas Nr. 1-170) susidedanti iš 9 narių. Universitete bus peržiūrėtas etikos kodeksas. Taip pat bus nagrinėjamas klausimas dėl atskiros ginčų komisijos įsteigimo pagal Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 62 straipsnio 8 dalį.“ (pabraukta mūsų).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme (toliau – Įstatymas) (55 straipsnio 8 dalis), galiojusiame tiek iki LEU Komisijos 2016 m. lapkričio 22 d. posėdžio, tiek po minėto posėdžio (Įstatymo 62 straipsnio 8 dalis), nustatyta, kad „Aukštojoje mokykloje veikia ginčų nagrinėjimo komisija. Ši komisija sprendžia studentų ir administracijos ar kitų darbuotojų ginčus, susijusius su mokslo ir studijų veikla. Į ginčų nagrinėjimo komisiją aukštosios mokyklos administracija ir studentų atstovybė (jeigu jos nėra, – visuotinis studentų susirinkimas (konferencija) skiria po vienodą skaičių įgaliotų asmenų. Ginčų nagrinėjimo komisijos

sudarymo, ginčų nagrinėjimo ir sprendimų įgyvendinimo tvarką nustato aukštosios mokyklos statutai.“ (pabraukta mūsų).

Pažymėtina, kad iki šio sprendimo priėmimo dienos LEU nėra sudarytos atskiros ginčų nagrinėjimo komisijos. LEU Komisija, kurios tikslas, kaip nustatyta LEU Akademinės etikos kodekso 10 punkte, yra analizuoti ir vertinti LEU Akademinės etikos kodekso principų pažeidimus, sudaryta iš devynių narių, iš kurių septyni – LEU administracijos darbuotojai ir vienas – studentų atstovas, t. y. LEU Komisija nesprenžia studentų ir administracijos ar kitų darbuotojų ginčų, susijusių su mokslo ir studijų veikla, ir nėra sudaryta iš LEU administracijos darbuotojų ir studentų atstovybės po vienodą skaičių įgaliotų asmenų.

Taip pat pažymėtina, kad Kontrolierius skundo aplinkybes vertina ir sprendimą priima pagal kompetenciją, todėl procedūrų, nustatytų LEU vidaus teisės aktuose ir kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose, galimų pažeidimų nevertino.

Išanalizavus ir įvertinus pareiškėjo ir LEU pateiktą informaciją ir teisinį reglamentavimą, nustatyta, kad:

1. Dėl pareiškėjo teiginio, kad LEU Komisija pareiškėjo sutuoktiniui neužtikrino teisės dalyvauti 2016 m. lapkričio 22 d. LEU Komisijos posėdyje:

LEU Akademinės etikos kodekso I dalies „Bendrosios nuostatos“ 4.1 papunktyje nustatyta, kad „Universiteto bendruomenė – Universiteto dėstytojai, Universiteto administracijos darbuotojai, studentai.“; III dalies „Etikos ir ginčų sprendimo komisijos sudarymas, funkcijos ir darbo organizavimas“ 27 punkte nustatyta, kad „Universiteto bendruomenės nariai turi teisę dalyvauti Komisijos posėdyje tik tais atvejais, jei svarstomas su jais susijęs klausimas arba informacija, ir jei tam pritaria Komisija (paprasčia balsų dauguma). Sprendimo priėmimo metu patalpoje gali būti tik Komisijos nariai.“ (pabraukta mūsų).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, kad pareiškėjo sutuoktinis minėto posėdžio metu nebuvo LEU bendruomenės narys, konstatuoti teisės dalyvauti pareiškėjo sutuoktiniui LEU Komisijos posėdyje pažeidimą nėra pagrindo.

2. Dėl pareiškėjo teiginio, kad LEU buvo pažeisti LEU Akademinės etikos kodekso 6.1, 6.2, 6.3, 7.2, 7.3, 7.8 ir 9.1 papunkčiai:

LEU Akademinės etikos kodekso II dalies „Etikos principai ir galimi jų pažeidimai“ 6 punkto „Pagarba žmogaus orumui, lygių teisių ir galimybių puoselėjimas“ 6.1 papunktyje nustatyta „Nediskriminuoti Universiteto bendruomenės narių bei kitų asmenų kalba, veiksmais ar akademinio vertinimu dėl amžiaus, lyties ar lytinės orientacijos, negalės, rasės ar etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų, socialinės ar ekonominės padėties, politinių ar visuomeninių pažiūrų. Nežeminti asmens orumo, neįžeidinėti, nebauginti ar elgtis priešiška, nepriekabiatai seksualiai, ypač naudojantis savo kaip dėstytojo, mokslo darbuotojo ar administratoriaus viršenybe.“; 6.2 papunktyje: „Netoleruoti atvejų, kai siekiama sukurti arba sukuriamas bauginanti, priešiška žeminanti ar įžeidžianti aplinka, taip pat kai pažeidžiamos žmogaus teisės ar žeminamas žmogaus orumas.“; 6.3 papunktyje: „Visiems Universitete bendruomenės nariams užtikrinti vienodas teises, galimybes ir tinkamas darbo sąlygas. Netoleruoti favoritizmo, viešai nereikšti simpatijų ar antipatijų bendruomenės nariams. Neleistina siekti nepelnytai išskirti ar nepagrįstai reikalauti išskirtinių teisių, arba sudaryti tam tikriems bendruomenės nariams išskirtines teises ar galimybes.“; 7 punkto „Lojalumas Universitetui ir jo bendruomenei“ 7.2 papunktyje: „nežeminti savo elgesiu Universiteto darbuotojo ar studento vardo.“; 7.3 papunktyje: „Siekti, kad kolektyve vyrautų palankūs, savitarpio pasitikėjimu paremti santykiai, tolerancijos, komandinio darbo atmosfera. Netoleruoti šmeižto, apkalbų, įžeidinėjimų, neigiamų emocijų demonstravimo, nereikšmingų, asmeninio pobūdžio konfliktų bei intrigų eskalavimo, ypač tais atvejais, kai dėl bendruomenės narių tarpusavio antipatijos ar nesutarimų nukenčia studentai ar kiti Universiteto bendruomenės nariai.“; 7.8 papunktyje: „Netoleruoti atvejų, kurie gali būti susiję su korupcija, sukčiavimu arba mėginimu daryti neteisėtą poveikį Universiteto bendruomenės nariui.“; 9 punkto „Dėstytojų ir studentų

akademinės sąžiningumas“ 9.1 papunktyje nustatyta „Nežeminti dėstytojo ar studento vardo pažeidžiant akademinę drausmę.“

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir į tai, kad pareiškėjas skunde nenurodė konkrečių LEU darbuotojų ir jų veiksmų, kuriais galimai buvo pažeistos pareiškėjo nurodytos LEU Akademinės etikos kodekso nuostatos, konstatuoti LEU Akademinės etikos nuostatų pažeidimų nėra pagrindo.

3. Dėl pareiškėjo teiginio, kad LEU pažeidė LEU Akademinės etikos kodekso I skyriaus 3 punktą, ir III skyriaus 14 punktą „<...> prieštarauja MSĮ [Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas] <...>. Į ginčų nagrinėjimo komisiją aukštosios mokyklos administracija ir studentų atstovybė <...> skiria po vienodą skaičių įgaliotų asmenų <...>.“

LEU Komisija, vadovaujantis LEU rektoriaus 2015 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. 1-170 „Dėl Lietuvos edukologijos universiteto Etikos ir ginčų komisijos tvirtinimo“ ir 2015 m. kovo 18 d. LEU Senato nutarimu Nr. 377 „Dėl Lietuvos edukologijos universiteto Etikos ir ginčų komisijos tvirtinimo“, patvirtintu LEU Senato pirmininko prof. dr. Audroniaus Vilko parašu, sudaryta iš devynių narių. Be to, LEU nepateikė Kontrolieriui teisinio pagrindo ar kito paaiškinimo, kodėl Komisiją sudaro devyni nariai.

LEU Akademinės etikos kodekso I dalies „Bendrosios nuostatos“ 3 punkte nustatyta, kad „Kiekvienas Universiteto bendruomenės narys privalo savo veikloje vadovautis šiuo etikos kodeksu.“; III dalies „Etikos ir ginčų sprendimo komisijos sudarymas, funkcijos ir darbo organizavimas“ 14 punkte nustatyta, kad „Komisija susideda iš septynių narių, iš kurių vienas – deleguotas Studentų atstovybės. Komisijos nariai yra nepriklausomi ir dalyvaudami Komisijos veikloje vadovaujasi Akademinės etikos kodeksu, kitais teisės aktais ir vidiniu įsitikinimu.“ ir 15 punkte nustatyta, kad „Komisijos sudėtį ir pirmininką rektoriaus teikimu tvirtina Senatas.“ (pabraukta mūsų).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir į tai, kad Kontrolierius pagal kompetenciją procedūrą, nustatytą LEU vidaus teisės aktuose ir kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose, galimų pažeidimų nevertino, konstatuotina, kad LEU Senatas 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 377 „Dėl Lietuvos edukologijos universiteto Etikos ir ginčų komisijos tvirtinimo“, pasirašytu LEU Senato pirmininko prof. dr. Audroniaus Vilko, patvirtinęs devynių narių LEU Komisiją pažeidė LEU Akademinės etikos kodekso 3 ir 14 punktus.

Kontrolierius, įvertinęs pareiškėjo ir Lietuvos edukologijos universiteto pateiktą informaciją ir teisinį reglamentavimą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalies 1 punktu:

n u s p r e n d ė:

Informuoti pareiškėją, Lietuvos edukologijos universitetą ir Švietimo ir mokslo ministeriją apie nustatytą Lietuvos edukologijos universiteto Senato procedūrų pažeidimą.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.